

לא רק סיפור של נשק: כך ארה"ב יכולה לפרק את חיזבאללה

10.08.2025 | יוסי מנשרוף written by

מאז הפסקת האש בנובמבר 2024, חיזבאללה מצוי במשבר עמוק, כשהוא מותקף בזירה הצבאית, הכלכלית והפוליטית. ישראל פוגעת במחבליו ובתשתיותיו האסטרטגיות, ארה"ב מחמירה סנקציות, ובלבנון גוברים הלחצים מצד המדינה לפרקו מנשקו ולצמצם את השפעתו.

חיזבאללה דוחה את ההחלטה ההיסטורית של ממשלת לבנון (7 באוגוסט), ונראה שהמדינה לא תוכל ליישמה. שני מניעים מרכזיים מניעים את מדינת לבנון לפרק את חיזבאללה: רצונה להשתחרר מכבלי הכיבוש האיראני והצורך לעמוד בתנאי ארה"ב לקבלת הסיוע הכלכלי המקיף, לו היא משוועת.

ראש ממשלת לבנון דחה את נוסחת חיזבאללה "הצבא, העם, ההתנגדות", וניסה להתנות מול ממשל טראמפ את פירוז חיזבאללה בנסיגה ישראלית מחמשת המוצבים הישראליים. ואולם, ממשל טראמפ דחה זאת, ודוחק בקידום הפירוק.

ישראל נהנית מהיחלשות חיזבאללה, שהתבטאה באי-מעורבותו במבצע "עם כלביא", בו הוכתה איראן שוק על ירך. תחת הנהגת נעים קאסם, הארגון זקוק לתקופת שיקום ארוכה לאחר חיסול הנהגתו הבכירה, שפגע גם בקשרים עם טהרן. אף שקאסם מונה כנציג חאמינאי בלבנון ונרשמו מחוות תמיכה איראניות, המרכיב האישי ביחסים עובר טלטלה משמעותית לאור חיסול נסראללה.

בנאום מקוון בכנס דתי בחודשים האחרונים בקום, קאסם הציג את חיזבאללה כהמשך ישיר לאסכולת חומייני והאדיר את מאבק הארגון מול ישראל. ואולם, בפועל מוביל הוא מדיניות הבלגה מול התקיפות הישראליות שהביאו לחיסול יותר ממאה ושלושים מחבלים ולהרס תשתיות אסטרטגיות. לצד זאת, בפועל, חיזבאללה ממשיך לאפשר את שליטת צה"ל בחמש העמדות האסטרטגיות בגבול.

סקר מ-2024 הראה כי 85 אחוזים מהשיעים בלבנון מביעים אמון רב בחיזבאללה, בדומה לממצאים קודמים המצביעים על אחיזה יציבה ואף גוברת בקרב השיעים. בבחירות המוניציפליות במאי 2025, ארגון הטרור חיזק את שליטתו במחוזות השיעיים באמצעות בריתות פוליטיות, בעיקר עם אמ"ל. התמיכה נובעת משילוב של נאמנות אידיאולוגית ותלות כלכלית.

בהיעדר אלטרנטיבה כלכלית ולנוכח ההשקעה האיראנית, הרוב המכריע של השיעים נשאר נאמן לו. כדי לערער את המעמד זה, דרושה תוכנית אסטרטגית ארוכת טווח בהובלת ארה"ב, שתאגר את מערך הדעוה של חיזבאללה [?] רשת מוסדות חינוך, רווחה, דת ופיננסים [?] באמצעות הקמת

תשתית מתחרה בהשקעה של מיליארדי דולרים מצד ארה"ב.

האסטרטגיה האמריקנית צריכה למקד את המאמצים בניתוק התלות הכלכלית של השיעים בחיזבאללה, שמהווים כ-40 אחוזים מאוכלוסיית לבנון (לעומת הסונים שמרכיבים כ-30 אחוזים והנוצרים 25 אחוזים), ולהביאם לחסותה של המדינה הלבנונית.

ייתכן שבצל סיוע אמריקני כלכלי ופוליטי, תוכל המדינה הלבנונית לשכנע את השיעים להסתפק בנשק קל, ולוותר על האמל"ח הכבד של חיזבאללה. משימה זו מורכבת במיוחד לאור טראומת האלימות העדתית בסוריה והחשש מפגיעה ביטחונית. עם סיוע אמריקני וחיזוק מתנגדי חיזבאללה בקרב השיעים, לצד המשך פעולות ישראל למניעת שיקומו, ניתן לאתגר את השפעתו הפוליטית והחברתית בטווח הארוך, במקום לשאוף להישגים מהירים שייקצרו כבר בתקופת טראמפ.

חיזבאללה, שנשאר חמוש בהסכם טא'יף (1989), הפך לריבון בלבנון והשתמש בנשקו לחיסולים פוליטיים. הוא עדיין מקדם את חזונו לשיקום התחייה השיעית ולהמשך המאבק נגד ישראל, גם בתקופת הביניים שבה הוא מנסה להמציא את עצמו מחדש.

הטבח במחוז סוידא בסוריה מחזק את מוטיבציית הארגון להישאר חמוש, מחשש לנקמה מצד הסונים והנוצרים. הוא ממשיך להיות נאמן לאיראן ומאותת על נכונותו לחדש בעתיד המאבק המזוין נגד ישראל, בשירות משמרות המהפכה, הזקוקות לו ככוח אזורי חזק.

חרף הצהרת שר החוץ האיראני עבאס עראקצ'י מהימים האחרונים, נראה שטהרן נמנעת מהתערבות פומבית במחלוקת, לאור היחלשותה בעקבות המלחמה. היא גם מבינה שתמיכה פומבית רק תזיק לחיזבאללה, כפי שהתבטא בניזיפה חסרת התקדים מצד משרד החוץ הלבנוני בשגריר האיראני בבירות (אפריל 2024) לאחר שהתבטא נגד לפירוז חיזבאללה.

לכן, מול חיזבאללה שדוחה את הלחצים לפירוז, דרושה ארה"ב השקעה כלכלית ופוליטית ארוכת טווח בלבנון, לצד סיכול מתמשך של ישראל לשיקום חיזבאללה, במטרה לערער את מעמדו בקרב הבייס השיעי ולהחליש את כוחו הפוליטי והצבאי.

התפרסם בישראל היום, בתאריך 09.08.2025.